

IN MEMORIAM CONSTANTIN PREDA (1925 - 2008)

TOMA RĂDULESCU

In memoriam Constantin Preda (1925 – 2008)

RESUMÉ. L'article est dédié à la mémoire du professeur docteur Constantin Preda, ancien directeur de l'Institut d'Archéologie Vasile Pârvan (1981-1989), directeur de thèses de doctorat dès 1990, président de la Société Numismatique Roumaine dès 1983 jusqu'à son décès. Deux fois lauréat du prix "Vasile Pârvan" de l'Académie Roumaine, pour les travaux *Necropolele din secolul al IV-lea era noastră în Muntenia et Monedele geto-dacilor*, il a aussi été boursier de la Fondation Humboldt (1968-1970) et un des plus importants et connus à l'étranger des numismates roumains. Dans son œuvre impressionnante se fait remarquer l'intégration des émissions des Géo-Daces dans la catégorie plus large des émissions des Celtes de l'Est. En même temps, il a réalisé la classification chronologique et concernant les types d'émissions des monnaies d'Istros. En tant qu'archéologue, il a identifié le périmètre et les aires de développement de la ville de Callatis. En tant que président de la Commission Nationale d'Archéologie, il a réussi à sauver de nombreux sites archéologiques pendant le régime communiste. Il a coordonné jusqu'à sa mort *Enciclopedia Arheologiei și Istoriei Vechi a României*. Il s'est éteint le 28 mars 2008.

În ziua de 28 martie 2008 la București, în urma unui stop cardiac, a trecut la cele veșnice Constantin Preda, una din cele mai importante personalități ale arheologiei și numismaticii românești și universale. Conform dorinței sale a fost înmormântat în Cimitirul municipal Balș-Olt, nu departe de locul natal (comuna Morunglav) în ziua de 1 aprilie, fiind slujit de un sobor de preoți, în biserica Sf. Dumitru, în frunte cu P.S. Galaction, episcopul Teleormanului și Alexandriei, membru al Societății Numismatice Române. Dotat cu o extraordinară forță de muncă și cu perseverența specifică cercetătorilor de elită, Constantin Preda a rămas în imaginea contemporanilor ca un savant de renume cu un număr impresionant de contribuții la istoria veche a României și în special a geto-dacilor.

Constantin Preda s-a născut în ziua de 1 noiembrie 1925 în satul romanațean Morunești, comuna Morunglav; zona este cunoscută prin numărul mare de moșneni și ctitori de mănăstiri și schituri (vezi cazul lui Matei din Morunglav care a pus temelie

uneia dintre mănăstirile cunoscute de acolo). Încă de copil Constantin Preda a cunoscut ruinele conacului boieresc de lângă biserica din Morunglav al cărui trecut l-a impresionat și pe Nicolae Iorga în peregrinările sale, dar și pe C. S. Nicolăescu Ploșșor. Acesta din urmă, în cercetările sale de teren, s-a întâlnit cu Constantin Preda, și prin puterea sa de seducție pentru arheologie, i-a marcat viitorul. De altfel Constantin Preda provenea dintr-o veche familie de moșneni, atestată documentar încă din secolul al XVII-lea. Din rândurile acestora își recrutaseră Brâncovenii oștenii. La recomandarea învățătorului satului Constantin Preda a urmat liceul „Alexandru Lahovari” din Râmnicu Vâlcea, iar între anii 1947-1951 și Facultatea de Istorie din București, unde a fost remarcat de Dionisie Pippidi, Dumitru Tudor, Constantin Moisil și alți reprezentanți ai arheologiei și numismaticii românești. În 1951, ca urmare a rezultatelor sale foarte bune la învățătură și a temeiniciei cunoștințelor dobândite, au determinat integrarea sa imediată în cercetarea științifică. Ca atare a parcurs

toate treptele specifice acestui domeniu: preparator, asistent, din 1956 cercetător științific. Din 1965 a devenit cercetător șef în cadrul Institutului de Arheologie din București. Aici el s-a dovedit a fi unul din cele mai active și serioase elemente atât ca arheolog, cu numeroase deplasări în toate colțurile țării și în calitate de numismat. Ca urmare a acestor deplasări au fost identificate importante așezări arheologice și au fost recuperate tezaurer monetare din toate timpurile și în special cele geto-dacice. Rezultatul acestor cercetări a fost prezentat în numeroase publicații și a trezit un interes aparte pe plan național și internațional. Constantin Preda surprindea pe toți prin varietatea tematicii abordate în lucrările sale. Sunt cunoscute de către specialiști eforturile sale de a se deplasa pe diverse șantierer arheologice, multe amplasate la distanțe mari de localități mai importante, unde zăbovea de dimineața până noaptea târziu. De multe ori la lumina lămpii sau a lumânării cerceta obiectele recuperate din săpături. Aici a fost întovărășit de cele mai multe ori de soția sa Florentina, alături de care a elaborat o serie de studii și care a format la rândul său zeci de generații de arheologi în cadrul catedrei de istorie veche și arheologie a Facultății de Istorie din București.

Pentru sinteza intitulată *Necropole din secolul al IV-lea e. n. în Muntenia* (în colaborare cu Bucur Mitrea, șeful Cabinetului Numismatic al Institutului Național de Arheologie), în anul 1968 a fost laureat cu premiul *Vasile Pârvan* de Academia Română. Cunoscut și peste hotare, între anii 1968-1970, a fost bursier al Fundației Humboldt. Constantin Preda a studiat mai ales la München și Frankfurt pe Main. Aici a căpătat rigurozitatea specific germană și și-a consacrat cercetările mai ales pe probleme de numismatică. Aici a reușit să înțeleagă mecanismele emisiunilor celtice și eventuala lor corelare cu cele geto-dacice. În anul 1971 a obținut titlul de doctor în istorie cu o teză de o valoare excepțională intitulată *Monedele geto-dacilor*, ale cărei concluzii sunt de neclintit

până în zilele noastre. Lucrarea este rezultatul cercetărilor sale pe parcursul a numeroși ani, când efectiv s-a deplasat în toate muzeele de istorie din țară și în multe altele de peste hotare, mai ales din țările vecine, unde a identificat și clasat mii de monede. Ca atare, teza de doctorat a fost publicată în anul 1973 de Editura Academiei Române, având 564 pagini din care 80 sunt planșe cu diverse tipuri monetare, contramărci și vase în care s-au găsit monede dacice. Din acel moment lucrarea a devenit catalog de referință pentru toți numismații preocupați de emisiunile monetare ale strămoșilor noștri. Astfel Constantin Preda a reușit să surprindă începuturile, prima fază principală de dezvoltare, a doua fază principală de dezvoltare și etapa finală, tipurile monetare combinate, monetăria de tip roman republican din Dacia, monedele de aur de tip Koson. Totodată a făcut o repartizare a zonelor unde acestea au fost emise și în care Oltenia (sud-vestul Daciei) ocupă locul cuvenit. Ca atare, în anul 1975 Academia Română îi acordă din nou premiul *Vasile Pârvan*. Tot de atunci a devenit și șeful Cabinetului Numismatic al Institutului de Arheologie din București. În această calitate Constantin Preda a avut un merit covârșitor în editarea regulată a celor două periodice dedicate numismaticii: *Studii și Cercetări de Numismatică* (sub patronajul Academiei Române) și *Buletinul Societății Numismatice Române*. De asemenea, a fost un colaborator frecvent al revistelor: *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*, iar mai târziu și *Thraco-dacica*, precum și *Materiale și cercetări de istorie și arheologie*. În cadrul Cabinetului Numismatic a reușit să închege un colectiv cu o operă științifică semnificativă. Aici a colaborat, printre alții, cu regretatul numismat Gheorghe Poenaru Bordea și Eugen Nicolae, actualul director al Institutului de arheologie din București.

Mulți ani a fost Președintele Consiliului științific al Institutului de arheologie, unde a avut un rol substanțial în continuarea cercetărilor arheologice în zonele cunoscute

(Histria, Callatis, Tomis, Sucidava, Păcuiul lui Soare etc.), dar și salvarea unor situri arheologice mai ales în zonele unde se efectuau diverse construcții sau amenajări. Devenise un fapt cotidian îndrăzneala sa în abordarea unor reprezentări ai puterii politice de atunci pentru salvarea vestigiilor arheologice care riscau să dispară fără a fi cercetate. Din anul 1981 a devenit directorul Institutului de Arheologie din București, fiind un merituos urmaș al iluștrilor predecesori Grigore Tocilescu, Ion Andrieșescu și Vasile Pârvan. De asemenea a colaborat cu rezultate bune cu academicienii Emil Condurachi, Dionisie Pippidi, cu profesorul Vladimir Dumitrescu, dar și cu tineri studenți, profesori și cercetători la începutul activității.

Devenit incomod pentru regimul ceaușist, în anul 1989 a fost obligat să demisioneze din funcția de director, având ca justificare faptul că fiica sa părăsise România cu acte în regulă. Până în anul 1991 a funcționat în cadrul Institutului de Arheologie ca cercetător principal, fiind numit apoi șeful Cabinetului Numismatic al Academiei Române, care fusese desființat în anul 1978 prin transferul colecțiilor sale Muzeului de Istorie al R.S.R. Deși a trezit numeroase animozități, Constantin Preda cu perseverența caracteristică a reușit să reconstituie patrimoniul și prestigiul Cabinetului Numismatic.

În calitate de membru al Societății Numismatice Române, din 1970 a fost ales în Comitetului director, din 1980 vicepreședinte, iar din 1983 președinte. Ca președinte al Societății Numismatice Române, a încurajat activitatea colecționarilor pe care i-a apărat în fața abuzurilor puterii comuniste. Cu prilejul împlinirii a 70 de ani de la naștere, S.N.R., în anul 1995 a bătut la Monetăria Statului o medalie omagială iar volumul XI din S.C.N. i-a fost dedicat. Ca semn al prețuirii au semnat articole renumiți savanți români și străini ca: Georges le Rider, Gh. Poenaru Bordea, Edith Schönert-Geib, Jordanka Jouroukova, Ulla Westermarck, Eva Kolnícová, François de Callataÿ, Gyula Petrányi, Sergiu

Haimovici, Virgil Mihăilescu-Bîrliba, Kris Lockyear, J.-P. Callu, Richard Reece, Ioan Mitrofan, Radu Ardevan, Eugen Nicolae, Adrian Popescu, Radu Ocheșeanu, Ion Barnea, Cécile Morrisson, Ana Niculiță, Ana Boldureanu, Francisc Pap, Liliana-Nicoleta Hanganu, Giulio Bernardi și Richard G. Doty.

De asemenea Constantin Preda a căutat să reînnoade vechile tradiții ale arheologiei și numismatice românești. Din 1933 anual se organizau, în principalele centre culturale ale țării, congrese de numismatică și arheologie la care participau și arheologi și numismați de peste hotare. Aceste congrese au fost întrerupte de puterea comunistă. Datorită lui Constantin Preda dar și colectivului de numismați și arheologi din Craiova, în anul 1984 a fost organizat Congresul de Numismatică și Arheologie patronat de Muzeul Olteniei. Lucrările primului simpozion de la Craiova au fost conduse de președintele de onoare al S.N.R. -academicianul Emil Condurachi. Cu acest prilej, împreună cu regretatul coleg Corneliu Mărgărit Tătulea și președintele S. N. R., secția Craiova, s-a organizat la secția de istorie a Muzeului Olteniei o expoziție intitulată „50 de ani de cercetări numismatice la Craiova”. Au susținut comunicări următorii: Nicolae Conovici (București), Petre Gherghe (Craiova), Dana Bălănescu (Reșița), Constantin Voicu (Craiova), Corneliu Mărgărit Tătulea (Craiova), Viorica Pavel (Alba-Iulia), Ion Andrițoiu (Alba-Iulia), Gheorghe Popilian (Craiova), Carmen Maria Petolescu (București), Șeiva Sanie (Iași), Aurel Dumitrașcu (Râmnicu Vâlcea), Bucur Mîtreă (București), Radu Ocheșeanu (București), Octavian Toropu (Craiova), Gheorghe Poenaru Bordea (București), Mișu Davidescu (Dr.-Tr.-Severin), Antoaneta Vertan (Constanța), Ion Donoiu (București), Ernest Oberlander Târnoveanu (București), Aurel Golimas (București), Luana Popa (Brașov), Francisc Pap (Cluj-Napoca), Constanța Știrbu (București), Toma Rădulescu (Craiova), Eugen Nicolae (București), Octavian Iliescu (București),

Emil Ioan Emandi (Suceava), Cornelia Bold (Craiova), Maria Cojăcărescu (București), Ștefan Tănăsescu (București), Gheorghe Cristache (București), Gabriel Custurea (Constanța), Dinică Ciobotea (Craiova), Vasile Ciucă (Craiova), Vitali Umlauf (București), Maria Dogaru (București), Lucian Amon (Craiova), Ioan Pătrașcu (Craiova), Valerian Ciofu (București), Ioan Marinescu (Craiova), Aurică Smaranda (București), Octavian Ciocșan (Craiova), Ștefan Nicolau (Botoșani), Cristian M. Vlădescu (București), Ioan Dogaru (București), Nicolae Cazacu (Craiova), Mihai Schiau (Craiova), Radu Diaconescu (Craiova). Din inițiativa lui Constantin Preda și în colaborare cu Onoriu Stoica și Corneliu Mărgărit Tătulea, pe atunci șeful secției de istorie a Muzeului Olteniei, la Monetăria Statului s-a bătut o insignă care avea în partea de sus emblema societății și legenda *Primul Simpozion național Craiova 1984*. În anul 1993, în sala de ședințe a Academiei Române, Constantin Preda a condus lucrările dedicate aniversării a 90 de ani de activitate a *Societății Numismatice Române*. Rapoartele de cercetări preliminare sau definitive, monografiile și articolele de sinteză l-au impus pe Constantin Preda care a introdus în circuitul științific bogate informații menite să clarifice aspecte importante din istoria țării noastre. Amintim spre exemplu problema legăturilor populației locale geto-dace cu coloniile grecești de pe țărmul vestic al Mării Negre. Ca membru al colectivului unui șantier pilot ce a funcționat la Histria peste un secol, a adus contribuții importante asupra emisiunilor acestei colonii elene. De asemenea a participat la săpăturile de la Taliverde și Sinoe, reușind să stabilească perimetrul rural al cetății Histria. Prin cercetările de mare interes de la Alexandria (Teleorman), Constantin Preda a adus noutăți pentru începutul celei de-a doua epoci a fierului. De asemenea a descoperit importante elemente ale civilizației strămoșilor noștri geto-daci la Enoșești (Olt) dar și la Sprâncenata (Olt) sau la Pleașov (Teleorman). La Sprâncenata, în colaborare

cu Mihai Butoi și Aurelia Grosu de la Muzeul județean Olt, a reușit aproape în totalitate să studieze dăva Sprâncenata de pe Valea Oltului, contribuind în acest fel la înțelegerea mai bună a elementelor de tehnică militară a davelor extracarpatică, în special cele de pe Valea Jiului și Oltului. De asemenea a reușit să stabilească în linii mari așezarea civilă a castrului roman de la Acidava, modelul abordat de acesta fiind continuat de elevii săi și alți arheologi pentru stabilirea și cunoașterea unor așezări civile de pe Valea Oltului și a Jiului, cum sunt cele de la Slăveni și Răcari. Din 1959 a devenit șeful cercetărilor de la Callatis (Mangalia), unde împreună cu soția și alți arheologi, a executat numeroase săpături arheologice finalizate printr-o monografie în anul 1963 utilă specialiștilor și publicului cultivat. În 1980 a realizat o monumentală monografie arheologică dedicată necropolei romane și bizantine de la Callatis care este de referință mai ales pentru perioada târzie a imperiului roman și epoca bizantină.

Preocupat de formarea limbii și poporului român Constantin Preda a acordat o atenție deosebită secolului al IV-lea d.H. Astfel a întreprins numeroase cercetări în necropolele din Câmpia Română de la Spanțov (Ilfov), Olteni (Ilfov) și Izvoru (Ilfov), care demonstrează că, deși politic, elementul gotic domina, elementul autohton daco-roman se menține. De asemenea a executat cercetări arheologice la Popești (Ilfov) presupus centru al lui Burebista.

Ca numismat, încă din 1954, s-a preocupat de monezile bizantine din secolele XII-XIII, demonstrând că acestea erau folosite de români care le cunoșteau valoarea, spre deosebire de populațiile migratoare ocazional prezente în spațiul românesc. Pe baza cercetării a mii de monede acesta a stabilit succesiunea emisiunilor monetare ale cetăților grecești de pe coasta de vest a Mării Negre din epocile autonomiei și imperiului roman. Cele mai remarcabile rezultate le-a obținut în domeniul numismaticii geto-dacice, publicând tezaure și piese descoperite izolat. A fost preocupat și de perioada romană a

republicii și imperiului și a demonstrat că și după retragerea aureliană din anii 271-275, populația autohtonă a continuat să folosească zilnic emisiunile romane și apoi bizantine.

Constantin Preda a participat la lucrările congreselor internaționale de numismatică de la Berna (1979) sau Londra (1986), care au fost publicate ulterior în volume speciale, făcând astfel cunoscute emisiunile de monede geto-dace. Pentru moneda geto-dacă Constantin Preda a reușit să-i stabilească o certă cronologie-sfârșitul secolului al IV-lea până la sfârșitul deceniului al III-lea al secolului I î. H. Monetăriile geto-dace a reușit să le încadreze în spațiul mai larg al celților de răsărit.

În anul 1998 a publicat sinteza *Istoria monedei în Dacia până la cucerirea romană*, care a continuat o altă mai veche din 1969 intitulată „Moneda antică în România”. Până aproape de sfârșitul vieții a realizat *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, care urmează a fi continuată și după trecerea sa la cele veșnice. Această monumentală lucrare a fost precedată de colaborările sale la alte dicționare cum sunt: *Enciclopedia*

civilizației romane (1982), *Dicționar de istorie veche a României* (Paleolitic-sec.X roman, 1976), *Enciclopedia istoriografiei românești* (1978).

Pentru Oltenia enumerăm contribuția sa la cunoașterea emisiunilor monetare care au circulat în această zonă, prin publicarea tezaurelor geto-dace de la Bugiulești sau Jiblea, dar și a tetradrahmelor descoperite la Ostrovul Șimian (Mehedinți). Din epoca republicii romane a publicat o serie de depozite monetare descoperite la Locusteni (Dolj), Sopot (Dolj), iar din timpul stăpânirii romane tezaurele monetare de la Pădurețu (Vâlcea), Gârla Mare (Mehedinți), Bârca (Dolj), Gura Padinii (Olt).

În calitate de conducător de doctorate după 1990, deoarece în perioada comunistă avusese restricții de ordin ideologic, Constantin Preda a pregătit și format tineri arheologi și numismați români dintre care amintim pe regretatul profesor Constantin Voicu (Craiova) și Aurelia Grosu (Slatina).

Trecerea sa la cele veșnice constituie o pierdere ireparabilă pentru Societatea Numismatică Română dar și pentru arheologie în general.

BIBLIOGRAFIE

I. Sinteze istorice, monografii, enciclopedii

1. *Callatis*, București, 1963, 48 p.; *Callatis*², 1968, 47 p; versiuni franceză, germană și rusă.
2. *Necropole din sec. IV e. n. în Muntenia*, București, 1966, 403 p. (coautor).
3. *Zidul de apărare din epoca elenistică*, în *Histria*, II, București, 1966, p. 295-334 (coautor).
4. *Moneda antică în România*, București, 1969, 48 p.
5. *Monedele geto-dacilor*, București, 1973, 563 p.
6. *Histria III. Descoperirile monetare 1914-1973*, București, 1973, 258 p. (coautor).
7. *Dicționar de istorie veche a României*, București, 1976 (coautor).
8. *Enciclopedia istoriografiei românești*, București, 1978 (coautor).
9. *Callatis. Necropola romano-bizantină*, București, 1980, 224 p.
10. *Enciclopedia civilizației romane*, București, 1982 (coautor).
11. *Geto-dacii din bazinul Oltului inferior. Dava de la Sprâncenata*, București, 1986, 200 p.
12. *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, București: I, 1994; II, 1996; III, 2000 (coordonator și coautor).

13. *Istoria monedei în Dacia preromană*, București, 1998, 376 p.
14. *Les monnaies d'or de la Bibliothèque de l'Académie Roumaine, I. Monnaies grecques et romaines*, Wetteren, 2006, 168 p. + 23 pl. (coautor).

II. Studii și note

15. *Urme de viață la Histria din secolele XII-XIII*, SCIV, 5, 1954, 3-4, p. 531-538.
16. *Triburile geto-dacice și circulația monedelor lui Filip II la nord de Dunăre*, SCIV, 7, 1956, 3-4, p. 267-288.
17. *Contribuții la problema provenienței argintului din tezaurile geto-dacice în lumina descoperirii monetare de la Stăncuța*, SCIV, 8, 1957, 1-4, p. 113-124.
18. *Tezaurul monetar de la Dâmbău și tulburările pricinuite de daci în anul 143, sub Antoninus Pius*, SCN, 1, 1957, p. 113-131.
19. *Ponduri antice de la Callatis și Histria*, SCN, 1, 1957, p. 297-306.
20. *Pe marginea unor descoperiri monetare recente*, SCN, 1, 1957, p. 370-399.
21. *Contribution à l'étude du système pondéral d'Histria*, Dacia, N.S., 2, 1958, p. 451-461.
22. *Monede inedite și puțin cunoscute de la Histria, Callatis și Tomis*, SCN, 2, 1958, p. 111-122.
23. *Asupra descoperirii monetare de la Stăncuța*, SCN, 2, 1958, p. 239-251.
24. *Descoperiri monetare în raionul Buzău*, SCN, 1, 1957, p. 463-465.
25. *Alte descoperiri monetare*, SCN, 2, 1958, p. 465-467.
26. *New aspects of early La Tène epoch in Dacia discovered at Alexandria*, Dacia, N.S., 3, 1959, p. 179-194.
27. *Cimitirul de la Olteni și unele probleme privind cultura materială a sec. IV e.n. pe teritoriul R. P. Române*, SCIV, 10, 1959, 2, p. 355-369.
28. *Un aspect al începuturilor epocii La Tène în Dacia (descoperirea de la Alexandria)*, SCIV, 11, 1960, 1, p. 25-38.
29. *Monedele histriene cu roata și legenda IET*, SCN, 3, 1960, p. 21-38.
30. *Probleme de numismatică geto-dacică*, SCN, 3, 1960, p. 43-79.
31. *Descoperirea de monede romane republicane de la Locusteni*, SCN, 3, 1960, p. 135-170.
32. *Monede găsite la Novaci*, SCN, 3, 1960, p. 467-475.
33. *Tezaurul cu monede romane imperiale descoperit la Lungulețu*. SCN, 3, 1960, p. 487-491.
34. *Un tezaur cu monede romane republicane descoperit în Dobrogea*, SCN, 3, 1960, p. 545-546 (coautor).
35. *Archaeological Discoveries in the Greek Cemetery of Callatis-Mangalia IVth-IIIth Centuries Before Our Era*, Dacia, N.S., 5, 1961, p. 275-303.
36. *Date și concluzii preliminare asupra tezaurului descoperit la Mangalia în anul 1960*, SCIV, 12, 1961, 2, p. 240-251.
37. *Una nuova tomba a volta scoperta presso Mangalia-Callatis*, Dacia, N.S., 6, 1962, p. 157-172.
38. *Date noi cu privire la necropola din secolul al IV-lea e.n. de la Olteni*, SCIV, 14, 1963, 2, p. 427-435.
39. *Quelques problèmes ayant trait aux nécropoles du type Sântana-Tcherniakov découvertes en Valachie*, Dacia, N.S., 8, 1964, p. 353-361.
40. *Monnaies imitant le type "Larissa" et à tête janiforme découvertes à Bugiulești (Olténie)*, Dacia, N.S., 8, 1964, p. 353-361.
41. *Câteva ponduri antice de la Callatis și Tomis*, SCIV, 15, 1964, 1, p. 53-57 (rezumat în franceză și rusă în SCIV, 15, 1964, 2, p. 277-278).

42. *Monede de un tip necunoscut provenind din Dobrogea*, SCIV, 15, 1964, 3, p. 401-410.
43. *Découvertes récentes dans la nécropole tumulaire du début de l'époque romaine à Callatis, Dacia*, N.S., 9, 1965, p. 233-251.
44. *Noi descoperiri arheologice în necropola din sec. al IV-lea e.n. de la Spanțov*, SCIV, 16, 1965, 2, p. 261-274.
45. *Münzen eines unbekanntes Typus aus Region Dobrogea-Basileus Móskonos*, Klio, 46, 1965, p. 263-271.
46. *Notă la recenzia lui D. Protase cu privire la tezaurul de la Dâmbău*, SCIV, 16, 1965, 1, p. 207-208.
47. *Aspects de la circulation des drachmes d'Histria dans la Plaine Gétique et la datation des premières imitations du type Philippe II (Trésor de Scărișoara, district d'Oltenița)*, Dacia, N.S., 10, 1966, p. 221-235.
48. *Câteva morminte din epoca elenistică descoperite la Callatis*, SCIV, 17, 1966, 1, p. 137-146.
49. *Einige Fragen der geto-dakischen Numismatik*, JNG, 16, 1966, p. 63-82.
50. *Câteva tezaure monetare descoperite în regiunea București*, SCIV, 17, 1966, 2, p. 363-374.
51. *Tezaurul de la Vovriești și unele probleme privind monedele geto-dace din Moldova*, ArhMold, 4, 1966, p. 137-173.
52. *Tezaurul de drahme din Histria și imitații Filip II descoperit la Crivăț*, RevMuz, 3, 1966, p. 67-70 (coautor).
53. *Tipar pentru bijuterii din secolul al VI-lea e.n. descoperit la Olteni*, SCIV, 18, 1967, 3, p. 513-520.
54. *Geții dintre Siretul inferior și râul Buzău în lumina descoperirii monetare de la Dumbrăveni (jud. Vrancea)*, SCN, 4, 1968, p. 21-46.
55. *Unele considerații asupra tezaurului monetar geto-dacic de la Jiblea (jud. Vâlcea)*, SCN, 4, 1968, p. 47-68.
56. *Tezaurul monetar de la Bârca (jud. Dolj) și unele probleme privind atacurile carpilor din anii 242 și 245 în Dacia romană*, SCN, 4, 1968, p. 175-196.
57. *Monede coloniale rare și inedite-Histria, Tomis, Callatis-din tezaurul de la Mangalia*, SCN, 4, 1968, p. 223-237.
58. *Un tezaur de monede de bronz din Cyzic descoperit la Curcani*, SCN, 4, 1968, p. 331-333 (coautor).
59. *Încă două drahme histriene și o "imitație" tip Filip II din tezaurul de la Scărișoara*, SCN, 4, 1968, p. 441-442.
60. *Un tezaur de monede romane republicane descoperit la Șopotu (jud. Dolj)*, SCN, 4, 1968, p. 450-452 (coautor).
61. *Despre începuturile imitațiilor de tip Filip II*, StCl, 11, 1969, p. 69-73.
62. *Din nou despre cultura Alexandria*, SCIV, 21, 1970, 4, p. 571-578.
63. *Über die Anfänge der "barbarischen" Münzprägung vom Typ Philipps II*, JNG, 20, 1970, p. 63-77.
64. *Monedele getice de tip Vârteju-București*, SCN, 5, 1971, p. 51-79.
65. *"Monedele dacice din bazinul Oltului mijlociu" sau falsuri monetare?*, SCN, 5, 1971, p. 247-249.
66. *Tezaurul de monede romane imperiale descoperit la Isaccea și atacul gotic din vremea lui Gallienus*, Peuce, 2, 1971, p. 167-178.
67. *Circulația monedelor bizantine în regiunea carpato-dunăreană*, SCIV, 23, 1972, 3, p. 375-415.
68. *Tariverde-așezare băștinașă sau "factorie" histriană?*, Pontica, 5, 1972, p. 77-88.

69. *Tezaurul monetar din epoca romană descoperit la Gârla Mare (jud. Mehedinți)*, *Historica*, 3, 1974, p. 67-91.
70. *Numismatica geto-dacică după un sfert de veac de cercetări*, *BSNR*, 42-66 (1948-1972), 1974, p. 13-22.
71. *În legătură cu circulația staterilor din Cyzic la Dunărea de Jos*, *Pontica*, 7, 1974, p. 139-146.
72. *Tezaurul monetar descoperit la Ostrovul Șimian (Drobeta-Turnu Severin)*, *Drobeta*, 1, 1974, p. 77-102 (coautor).
73. *Über die Silbermünzen der Stadt Istros*, *Dacia*, N.S., 19, 1975, p. 77-85.
74. *Circulația monedelor romane postareliene în Dacia*, *SCIVA*, 26, 1975, 4, p. 441-486.
75. *The Byzantine Coins-an Expression of the Relation between the Empire and the Populations North of the Danube in the 6th-13th centuries*, în *Relations between Autochthonous Population and the Migratory Populations on the Territory of Romania*, București, 1975, p. 219-233.
76. *Tezaurul de la Răcoasa (jud. Vrancea) și unele considerații asupra monedelor getice de tip Inotești*, *SCN*, 6, 1975, p. 27-39 (coautor).
77. *Tezaurul de denari romani republicani de la Târnava (jud. Teleorman)*, *SCN*, 6, 1975, p. 41-54 (coautor).
78. *Cu privire la proveniența "tezaurului monetar de la Copăceni"*, *SCN*, 6, 1975, p. 167-172.
79. *Câteva descoperiri de monede antice*, *SCN*, 6, 1975, p. 207-208.
80. *De ce nu s-au emis monede geto-dacice în Dobrogea*, *BSNR*, 67-69 (1973-1975), 1976, p. 63-68.
81. *Sur les monnaies thraco-gètes, imitations de type macédonien*, *Thraco-Dacica*, 1, 1976, p. 169-173.
82. *Pe marginea unor observații și rectificări la "Monedele geto-dacilor"*, *SCIV*, 27, 1976, 3, p. 363-368.
83. *Mărturii ale unei existențe multimilenare*, *Era Socialistă*, 56, 1976, 9, p. 33 și 35-37.
84. *Factorul autohton și romanizarea în formarea poporului român*, *Era Socialistă*, 56, 1976, 17, p. 35-41.
85. *Formarea limbii și a poporului nostru. Continuitatea românească pe cuprinsul vechii Dacii*, *Revista Istorică*, 1976, p. 11-23 (coautor).
86. *Momente din lupta geto-dacilor pentru apărarea libertății*, în *Independența României*, București, 1977, p. 23-38.
87. *Politica externă a regilor geto-daci de la Burebista la Decebal*, *Studii și Articole de Istorie*, București, 35-36, 1977, p. 5-15.
88. *Die Münzen vom 4. bis 6. Jh. im Donau-Karpaten Gebiet*, în *Die Völker an der mittleren und unteren Donau (V-VI Jh.)*, Symposion Zwettl, 1978, p. 11.
89. *Les monnaies des Géo-Daces*, în *A Survey of Numismatic Research, 1972-1977*, Berna, 1979, p. 155-160.
90. *La continuité géto-dace*, *Revue de la Commission Nationale Roumaine pour UNESCO*, 21, 1979, 3-4, p. 305-309.
91. *Über die geto-dakischen Münzen vom makedonisch und römisch-republikanischen Typus*, *Dacia*, N.S., 24, 1980, p. 127-131.
92. *Descoperirea de la Murighiol (jud. Tulcea) și unele aspecte ale circulației monedei olbiene la Dunărea de Jos*, *SCN*, 7, 1980, p. 35-42.
93. *Tezaurul monetar getic descoperit la Gheboieni (jud. Dâmbovița)*, *SCN*, 7, 1980, p. 43-52.
94. *Pond histrian descoperit în satul Histria (jud. Constanța)*, *SCN*, 7, 1980, p. 117-119.
95. *Din numismatica geto-dacică*, *SCIVA*, 31, 1980, 3, p. 333-342.

96. *Die geto-dakische Numismatik. Ergebnisse und Aussichten*, în *Actes du IIe Congrès International de Thracologie*, II, București, 1980, p. 151-158.
97. *Contribuția cercetărilor arheologice la cunoașterea istoriei vechi a României*, *Revista Istorică*, 33, 1980, 7-8, p. 1253-1279.
98. *Monedele*, *Transilvania*, 9, 1980, 6, p. 22-23.
99. *Burebista, regele tuturor dacilor, în 2050 de ani de la făurirea de către Burebista a primului stat independent și centralizat al geto-dacilor*, București, 1980, p. 7-20.
100. *Monedele descoperite în așezarea getică de la Sprâncenata (jud. Olt)*, *Thraco-Dacica*, 2, 1981, p. 65-71 (coautor).
101. *Monetăria geto-dacică din epoca lui Burebista*, *BSNR*, 70-74 (1976-1980), 1981, p. 93-100.
102. *Monede romane și bizantine de la Oltenița și Ulmeni*, *BSNR*, 70-74 (1976-1980), 1981, p. 239-245.
103. *Davae-Cetățeni*, *România-pagini de istorie*, 6, 1981, 3-4, p. 146-148.
104. *Unele considerații privind geții din Dobrogea în sec. VI-IV î.e.n.*, *Thraco-Dacica*, 3, 1982, p. 19-24.
105. *Numismatische Beiträge zur Kenntnis der sozial-politischen Organisation der Geto-Dakes (3.-1. Jh. v. Chr.)*, în *Palast und Hütte*, Mainz am Rhein, 1982, p. 473-482.
106. *Monede daco-getice descoperite pe teritoriul județului Argeș*, *BSNR*, 75-76 (1981-1982), 129-130, 1983, p. 89-100.
107. *L'Ethnogenèse des Roumains*, *Revue Roumaine*, 37, 1983, 11-12, p. 56-67.
108. *Circulația monedelor antice și bizantine timpurii la nordul Dunării de Jos*, dans *Spiritualitate și istorie la Întorsura Carpaților*, Buzău, 1983, p. 43-60.
109. *Tezaurul monetar getic de la Urseiu (jud. Dâmbovița)*, *SCN*, 8, 1984, p. 37-52 (coautor).
110. *Puncte de vedere referitoare la unele aspecte din numismatica geto-dacică*, *SCIVA*, 36, 1985, 4, p. 317-333.
111. *Cu privire la data și cauzele dispariției unor dave geto-dacice sud-carpătice*, *Thraco-Dacica*, 6, 1985, p. 86-92.
112. *Über die Beziehungen zwischen Histria und Geten im 6. und 5. Jh. v. u. Z.*, în *Thracia Pontica*, Sozopol, 1985, p. 264-276.
113. *Arheologia românească la un secol de la nașterea lui Vasile Pârvan*, *Era Socialistă*, 62, 1982, 21, p. 14-17.
114. *Vasile Pârvan. Ein Jahrhundert nach seiner Geburt*, *Dacia, N.S.*, 26, 1982, p. 13-18.
115. *Vasile Pârvan. La un secol de la naștere (1882-1982)*, *Thraco-Dacica*, 3, 1982, p. 13-18.
116. *Aus der Geschichte des Nationalen Antiquitätenmuseums und Archäologischen Instituts-150 Jahre archäologischer und museistischer Tätigkeit*, *Dacia, N.S.*, 28, 1984, p. 13-22.
117. *Din istoricul Muzeului Național de Antichități-150 de ani de activitate arheologică și muzeistică*, *Thraco-Dacica*, 5, 1984, p. 5-14.
118. *Istoricul Muzeului Național de Antichități-Institutul de Arheologie. De la Muzeul Național de Antichități la Institutul de Arheologie (1956-1984)*, *SCIVA*, 35, 1984, 3, p. 222-233.
119. *Griechen und Geten am Unterlauf der Donau im 5-4 Jh. v. Chr.*, în *Praktika. Actes du Congrès International d'Archéologie Classique*, Atena, 1985, p. 232-236.
120. *Prinos kân Get-dakiiskoto monetosečene*, *Numizmatika*, 3, 1985, p. 3-11.
121. *La numismatique est-celtique et géto-dace*, în *A Survey of Numismatic Research (1978-1984)*, I, Londra, 1986, p. 77-86.

122. *Contribuții la cunoașterea civilizației geto-dacice. Așezarea de la Pleașov, jud. Teleorman, Thraco-Dacica*, 7, 1986, p. 71-100.
123. *Contribuții la circulația monetară din Dacia în sec. I î.e.n. Tezaurul de la Șieul-Odorhei, jud. Bistrița Năsăud*, BSNR, 77-79 (1983-1985), 1986, p. 19-57 (coautor).
124. *Tezaurul monetar geto-dacic din dava de la Tinosu*, BSNR, 77-79 (1983-1985), 1986, p. 11-18.
125. *Tipar de lut pentru turnat oglinzi cu tamga descoperit la Buriaș-Periș, jud. Prahova*, SCIVA, 37, 1986, 4, p. 341-344.
126. *Civilizația geto-dacică. Tradiție și continuitate, File de istorie militară*, București, 1987, p. 43-62.
127. *Între ipoteză, certitudine și adevăr în interpretarea și înțelegerea monetăriei geto-dacice*, SCIVA, 38, 1987, 4, p. 323-334.
128. *Einige Betrachtungen zu Dakien in der Zeit Decebalus*, Dacia, N.S., 21, 1987, p. 5-10.
129. *Contribuții la studiul circulației denarilor romani imperiali în Muntenia. Tezaurul de la Mogoșoaia-București*, SCN, 9, 1989, p. 29-36.
130. *Contribuția cercetărilor arheologice din sud-vestul României la cunoașterea istoriei vechi și medievale a țării noastre*, Banatica, 1989, p. 7-12.
131. *Prämonetäre Zahlungsmittel in Form vom Pfeilspitzen an der West-Nordküste der Schwarzes Meeres*, Klio, 73, 1992, p. 20-27.
132. *Descoperiri inedite de monede antice și bizantine*, BSNR, 80-85 (1986-1991), p. 289-296.
133. *De la studiul monedei la denaturări ale istoriei*, BSNR, 80-85 (1986-1991), p. 307-309.
134. *Cercetările arheologice din așezarea civilă a castrului roman de la Enoșești-Acidava (Piatra Olt, jud. Olt)*, Arhivele Olteniei, S.N., 1993, p. 43-57.
135. *Einige Betrachtungen über den Münzumlauf im 1. Jh. v. Chr. in Dakien*, în *Actes du XXe Congrès International de Numismatique, Bruxelles 8-13 septembre 1991*, Louvain-la-Neuve, 1993, p. 133-137.
136. *Noi date și considerații asupra tezaurului descoperit la Mangalia în 1960. Lotul de monede romane imperiale*, SCN, 10, 1993 (1996), p. 27-42.
137. *Tezaurul monetar roman imperial de la Pădurețu, jud. Vâlcea*, BSNR, 86-87 (1992-1993), 1996, p. 109-116.
138. *Unele considerații referitoare la religia geto-dacilor*, Pontica, 27, 1994, p. 85-90.
139. *Einige Betrachtungen über den Münzumlauf im 1. Jh. v. Chr. in Dakien*, în *IIe Symposium des Études thraciennes*, Kommotini, 1997, p. 671-175.
140. *Dosarul stratigrafic al zonei sacre de la Histria-între realitate și improvizație*, Dacia, N.S., 20, 1997, p. 181-185.
141. *Ein neue Vorschlag zur Chronologie der Koson-Münzen*, în *Stephanos nomismatikos, Edith Schönert-Geiss zum 65. Geburtstag*, Berlin, 1998, p. 555-561.
142. *Artă traco-getică sau curent artistic scitic*, Pontica, 32, 1999, p. 83-89.
143. *Cu privire la retragerea romană din Dacia*, în *Studia in honorem Ion Niculiță*, Chișinău, 1999, p. 231-238.
144. *Die Keramik aus römisch-bizantinischen Gräberfeld von Kallatis*, *Rei cretariae Romane Fautorum Acta*, 36, 2000, p. 241-244.
145. *Cu privire la începuturile orașului Tomis*, în *Istro-Pontica*, Tulcea, 2000, p. 111-114.
146. *Tezaurul monetar cu emisiuni getice și grecești descoperit la Videle (jud. Teleorman)*, BSNR, 90-91 (1996-1997), 2002, p. 9-21 (coautor).
147. *Scurtă privire asupra descoperirilor monetare bizantine din Dobrogea*, BSNR, 90-91 (1996-1997), 2002, p. 97-126.

148. *Un nou lot de monede din tezaurul roman imperial de la Gura Padinii, jud. Olt*, în Simpozion Chișinău 2000, p. 85-91.
149. *Noutăți numismatice histriene*, BSNR, 92-97 (1998-2003), 2003, p. 9-17.
150. *Descoperiri de monede antice*, BSNR, 92-97 (1998-2003), 2003, p. 335-345.
151. *Un tezaur de tetradrahme din Macedonia Prima și Thasos descoperit la Vlădiceasca, com. Snagov, jud. Ilfov*, în Simpozion Chișinău 2003, p. 23-28.
152. *Cu privire la localizarea și originea agatârșilor*, *Ephemeris Napocensis*, 11, 2003, p. 5-13.

III. Rapoarte arheologice

153. *Șantierul arheologic Verbicioara*, SCIV, 2, 1951, 1, p. 229-245 (coautor).
154. *Șantierul Verbicioara*, SCIV, 3, 1952, 1, p. 141-183 (coautor).
155. *Șantierul Histria*, SCIV, 3, 1952, p. 231-279.
156. *Șantierul Histria (Străzi între Casa romană și Terme; Sinoe)*, SCIV, 4, 1953, 1-2, p. 103-104; 133-145.
157. *Șantierul Spanțov*, SCIV, 4, 1953, 1-2, p. 220-239 (coautor).
158. *Șantierul arheologic Histria (Sectorul străzii); Zidul de incintă din valul III*, SCIV, 5, 1954, 1-2, p. 71-79 și p. 87-91 (coautor).
159. *Șantierul arheologic Histria (1954). Sectorul zidul elenistic de incintă de sub valul III. Străzi din epoca romană sec. III-VI e.n.*, SCIV, 6, 1955, 3-4, p. 520-526 și p. 538-541 (coautor).
160. *Săpăturile de salvare de la Gogoșari și Cacaleți*, SCIV, 6, 1955, 3-4, p. 627-642 (coautor).
161. *Șantierul arheologic Histria. Săpăturile de la Tariverde*, *Materiale*, 4, 1957, p. 77-88 (coautor).
162. *Șantierul arheologic Giurgiu*, *Materiale*, 4, 1957, p. 219-237 (coautor).
163. *Săpăturile de la Spanțov*, *Materiale*, 5, 1959, p. 167-171 (coautor).
164. *Săpăturile de salvare de la Alexandria*, *Materiale*, 5, 1959, p. 175-181 (coautor).
165. *Raport asupra activității șantierului Histria în campania 1956. Sectorul Tariverde*, *Materiale*, 5, 1959, p. 318-322 (coautor).
166. *Săpăturile de la Alexandria*, *Materiale*, 6, 1959, p. 251-263.
167. *Săpăturile arheologice de la Sâncrăieni*, *Materiale*, 6, 1959, p. 825-869.
168. *Săpăturile de la Alexandria*, *Materiale*, 7, 1961, p. 209-217.
169. *Săpăturile de salvare de la Satu Nou. Cimitirul geto-dacic I*, *Materiale*, 7, 1961, p. 283-289 (coautor).
170. *Săpăturile de la Tariverde*, *Materiale*, 7, 1961, p. 273-281 (coautor).
171. *Săpăturile de salvare de la Olteni*, *Materiale*, 7, 1961, p. 503-511.
172. *Șantierul Satu Nou. Necropola geto-dacică*, *Materiale*, 8, 1962, p. 369-372 (coautor).
173. *Săpăturile arheologice de la Mangalia (Callatis)*, *Materiale*, 8, 1962, p. 439-455 (coautor).
174. *Săpăturile de salvare de la Spanțov*, *Materiale*, 8, 1962, p. 615-621.
175. *Necropola feudală timpurie de la Izvoru. Săpăturile din 1963-1966*, *Materiale*, 9, 1970, p. 329-335 (coautor).
176. *Săpăturile de salvare de la Mangalia din 1972. Necropola callatiană din zona stadionului*, *Pontica*, 8, 1975, p. 55-75 (coautor).
177. *Așezarea getică de la Sprâncenata (jud. Olt). Săpăturile din 1978*, *Materiale*, 13, 1979, p. 115-117 (coautor).
178. *Săpăturile arheologice de salvare din zona șantierului naval de la Mangalia (1974)*, *Pontica*, 12, 1979, p. 97-107.

179. *Dava de la Sprâncenata-Jud. Olt*, Documente recent descoperite și informații arheologice, 1984, p. 3-10.
180. *Așezarea getică de la Pleașov (jud. Teleorman)*, Documente recent descoperite și informații arheologice, 1985, p. 3-11.
181. *Săpăturile arheologice din așezarea getică de la Pleașov (jud. Teleorman)*, SCIVA, 44, 1993, 2, p. 185-196.
182. *Mormântul cu boltă și dromos din vestul Mangaliei*, Comisia Națională de Arheologie. Cronică cercetărilor arheologice. Campania 1993, Satu Mare, 1994, p. 39.

IV. Recenzii, cronici, editoriale

183. A.N. Zograf, *Monedele antice (1951)*, SCIV, 4, 1953, 3-4, p. 806-807.
184. Em. Condurachi, *Der Beitrag der Münzumlauf von Istros zur Kenntnis des Waren- und Geldumlaufes an der unteren Donau im vorrömischen Zeitraum*, Wissenschaftliche Annalen, mai, 1957, p. 289-304, SCN, 2, 1958, p. 477-478.
185. *Noutăți numismatice din R. P. Bulgaria*, SCN, 2, 1958, p. 503-504.
186. A. N. Zograf, *Monety Tiry*, Moscova, 1957, 130 p., SCIV, 10, 1959, 1, p. 188-192.
187. Iudita Winkler, *O mincich Dăcu a Gētu (Monedele daco-geților)*, Numismatitsky Sbornik, 5, 1958, p. 5-43, SCN, 3, 1960, p. 570-572.
188. K. Christ, *Ergebnisse und Probleme der keltischen Numismatik und Geldgeschichte*, Historia, 6, 1957, p. 215-247, SCN, 3, 1960, p. 572-574.
189. Em. Condurachi, *În jurul reformei monetare a lui Polycrate din Samos*, StCl, 1, 1958, p. 9-16, SCN, 3, 1960, p. 588-589.
190. P. O. Karîșkovski, *Stoimostj monetyh metallov v Ol'vij i v Bosporkom gosudarstve v IV v. do n.e.*, VDI, 3, 1958, p. 121-136, SCN, 3, 1960, p.
191. K. Castelin, H. J. Kellner, *Die glatten Regenbogenschüsselchen*, JNG, 13, 1963, p. 105-130, SCN, 4, 1968, p. 495-496.
192. *Note de numismatică din R. P. Bulgaria*, SCN, 20, 1969, p. 347-352.
193. Iudita Winkler, *Drahma și hemidrahma în sistemul monetar al daco-geților*, ActaMN, 3, 1966, p. 75-89, SCIV, 20, 1969, p. 347-352.
194. Iudita Winkler, *Über dako-getische Münzschatze*, AAC, 8, 1966, 1-2, p. 83-110, SCIV, 21, 1970, 4, p. 705-707.
195. Iudita Winkler, *Tipurile monetare ale daco-geților și aria lor de răspândire*, ActaMN, 5, 1968, p. 33-48 et ActaMN, 6, 1969, p. 57-88, SCIV, 22, 1971, 1, p. 135-137.
196. M. Gramatopol, *Iconografia monetară dacică autohtonă*, RevMuz, 1, 1969, p. 23-32, SCN, 5, 1971, p. 433-435.
197. Efreem Pegan, *Die frühesten Tetradrachmen Alexanders des Grossen mit dem Adler, ihre Herkunft und Entstehungszeit*, JNG, 18, 1968, p. 91-111, SCN, 5, 1971, p. 430.
198. S.A. Bulatovici, *Klad kizikinov iz Orlovki*, VDI, 2, 1970, p. 73-86, SCN, 6, 1975, p. 281-282.
199. R. Forrer, *Keltische Numismatik der Rhein und Donaulande, 2, Bibliographische Nachträge und Ergänzungen*, Graz, 1969, 245 p., SCN, 6, 1975, p. 283-284.
200. Slovenska Numizmatika, 1, 1960, 206 p., SCN, 6, 1975, p. 295-296.
201. H.W. Böhme, *Germanische Grabfunde des 4. bis 5. Jahrhunderts, Germanische Grabfunde des 4. bis 5. Jahrhunderts*, Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte, 19, 1974, 384 p., SCIV, 26, 1975, 2, p. 302-305.
202. D. Berciu, *Formarea poporului român în lumina cercetării arheologice*, Era Socialistă, 55, 1975, 20, p. 57-58.
203. Eva Kolniková, *Keltské mince na Slovensku*, 1978, 106 p., SCN, 7, 1980, p. 200-201.

204. Sabine Schultz, *Die Münzprägung von Magnesia am Mäander in der römischen Kaiserzeit*, Berlin, 1975, 136 p., SCN, 7, 1980, p. 205-206.
205. I. Pereira, J. P. Bost și J. Hiernard, *Fouilles de Conimbriga, III. Les monnaies*, Paris, 1974, 359 p., SCN, 7, 1980, p. 207-208.
206. T. Gerasimov, *Anticini i sredovecovni moneti v Bălgaria*, Sofia, 1975, 159 p., SCN, 7, 1980, p. 211-212.
207. Dušanka Vucković-Todorović, *Ostava greciko-keltskog novča iz III veka pre nase ere*, Starinar, 20, 1969, p. 391-403, BSNR, 70-74 (1976-1980), 124-128, 1981, p. 679-680.
208. D. Berciu, *Buridava dacică*, București, 1981, 176 p., Thraco-Dacica, 3, 1982, p. 192-193.
209. Maria Chițescu, *Numismatic Aspects of the History of the Dacian State. The Republican Coinage in Dacia und Geto-Dacian Coins of Roman Type*, BAR, International Series, 112, Oxford, 1981, 367 p., Thraco-Dacica, 3, 1982, p. 193-194.
210. Acta Musei Porolissensis, 5, 1981, SCIVA, 35, 1982, p. 260.
211. Simone Scheers, *Traité de numismatique celtique, II. La Gaule Belgique*, Paris, 1977, 986 p., SCN, 8, 1984, p. 134-140.
212. V. Mihăilescu-Bîrliba, *La monnaie romaine chez les Daces orientaux*, București, 1980, 312 p., SCN, 8, 1984, p. 143-145.
213. Carpica, 15, 1983, SCIVA, 35, 1984, 3, p. 279-280.
214. Acta Musei Porolissensis, 9, 1985, SCIVA, 37, 1986, 3, p. 280-281.
215. Jordanka Jouroukova, *Monetosečeneto na gradovete Dolna Mizia i Trakia II-III v. Hadrianopol*, Sofia, 1987, 268 p., SCN, 9, 1989, p. 130-140.
216. Jordanka Jouroukova, *Griechisches Münzwerk. Die Münzprägung von Bizye*, Berlin, 1981, 94 p., SCN, 9, 1989, p. 140-141.
217. D. Allen, *Catalogue of the Celtic Coins in the British Museum, with Supplementary Material from Other British Collection, I, Silver Coins of the East Celt and Balkan Peoples*, (édité par J. Kent et Melinda Mays), London, 1987, 80 p., BSNR, 80-85 (1986-1991), 1992, p. 310-311.
218. *Le professeur Dumitru Berciu à son 70e anniversaire*, Dacia, N. S., 22, 1978, p. 343-347.
219. *Le professeur Dumitru Tudor à son 70e anniversaire*, Dacia, N. S., 23, 1979, p. 347-353.
220. *Bucur Mitrea la 70 de ani*, SCN, 7, 1980, p. 15-24.
221. *Le professeur Emil Condurachi à son 70e anniversaire*, Dacia, N. S., 26, 1982, 1-2, p. 175-179.
222. *Dorin Popescu à ses 80 ans*, Dacia, N.S., 28, 1984, p. 181-182.
223. *Dare de seamă asupra Sesiunii științifice a Institutului de Arheologie, 15-21 mai 1961*, SCIV, 12, 1961, 2, p. 195-202 (coautor).
224. *Sesiunea de comunicări organizată cu prilejul centenarului sistemului monetar național*, SCN, 4, 1968, p. 521-522.
225. *Al II-lea Congres Internațional de tracologie. Rezultate și perspective*, RevIst, 29, 1976, 10, p. 1465-1475.
226. *Al II-lea Congres Internațional de tracologie, București 4-10 septembrie 1976*, SCIVA, 28, 1977, 1, p. 3-18.
227. *Al II-lea Congres Internațional de tracologie, București, 1976*, Dacia, N.S., 21, 1977, p. 5-12 (coautor).
228. *Al IX-lea Congres Internațional de numismatică de la Berna*, SCIVA, 31, 1980, 4, p. 643-644.
229. *Al III-lea Congres Internațional de tracologie, Viena, 2-6 iunie, 1980*, Thraco-Dacica, 2, 1981, p. 237-238.

230. *Principalele rezultate ale cercetării arheologice din anul 1982*, RevIst, 36, 1983, 8, p. 842-844.
231. *A XIX Sesiune națională de arheologie*, Științele sociale și politice din România (ASSP), 2-3, 1985, p. 86-92.
232. *Al XVI-lea Congres Internațional de Științe istorice, Stuttgart, 25 august-1 septembrie 1985*, SCIVA, 37, 1986, 1, p. 3-4.
233. EDITH SCHÖNERT-GEISS, *Bibliographie zur antiken Numismatik Trakiens und Mösiens (Griechisches Münzwerk)*, Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Berlin, 1999, BSNR, 90-91 (1996-1997), 2002, p. 275-277.
234. *Societatea Numismatică Română la un secol de la înființare*, BSNR, 92-97 (1998-2003), 2003, p. 9-17.
235. *Simpoziioanele Naționale de Numismatică*, BSNR, 92-97 (1998-2003), 2003, p. 467-469.

V. Necrologie

236. *Prof. dr. docent Theofil Sauciuc Săveanu (1884-1971)*, SCIV, 23, 1972, 1, p. 165-167.
237. *Radu Vulpe (1899-1982)*, Thraco-Dacica, 4, 1983, 1-2, p. 158-162.
238. *Iorgu Stoian (1903-1983)*, SCIVA, 35, 1984, 1, p. 94-95.
239. *Maria Chițescu (1934-1982)*, SCN, 8, 1984, p. 153-155.

VI. Lucrări de popularizare

240. *Un atelier monetar în Dacia*, Magazin Istoric, 1, 1968, p. 33-35.
241. *Neamuri și triburi geto-dace și trace în Magazin Istoric*, 9, 1986; 1, 5, 9, 1976; 3, 4, 6, 7, 11, 1977; 2, 1980; 3, 1981.
242. Articole similare în: *Actualitatea Românească*, 28/III, 1978; *Apărarea Patriei*, 36, 1978; *Astra*, 11, 1976, 103; *În slujba patriei*, 46, 197; 3, 1987.
243. *Poziția fermă împotriva falsificărilor și denigratorilor istoriei noastre*, România Literară, 15, 1986, 5, p. 14-15.
244. *Civilizația geto-dacică*, România Liberă, 18/XII, 1986, p. 1-3.
245. *Articole de arheologie și istorie veche*, în *Contemporanul*, 1, 6, 1978; 1, 1979; 11, 27, 1980; 25, 35, 1982.
246. *Continuitatea și romanizarea-temelie a formării limbii și poporului român*, Orizont (Timișoara), 15/VIII, 1986, p. 3.
247. *Monedele geto-dacilor din Banat*, Flamura-Caraș Severin (Reșița), 29/VII, 1986, p. 4.
248. *Geto-dacii, ramura nordică a tracilor*, Flacăra, 17/X, 1986.
249. *Istoria politică până la Burebista*, Flacăra, 24/X, 1986.
250. *Civilizația geto-dacilor în sec. IV-II î.e.n.*, Flacăra, 31/X, 1986.
251. *Monede în Dacia*, Flacăra, 7/XI, 1986.
252. *Burebista, regele tuturor geto-dacilor*, Flacăra, 14/XI, 1986.
253. *Războaiele daco-romane*, Flacăra, 21/XI, 1986.
254. *Civilizația geto-dacică în perioada Burebista-Decebal*, Flacăra, 28/XI, 1986.
255. *Continuitatea dacică*, Flacăra, 5/XII, 1986.
256. *De la daco-romani la români*, Flacăra, 13/XII, 1986.
257. *Monedele geto-dacilor*, Știință și Tehnică, 1, 1987, p. 25.
258. *Rezultate recente în cercetarea arheologică*, Magazin, II, 1987, 7, 13.
259. *Realizări și perspective ale arheologiei românești*, Magazin, IV, 1988, 1.
260. *Cultura materială pe teritoriul țării noastre între sec. VII-I î.e.n.*, Contemporanul, 19 mai, 1989, p. 8-9.